

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoCsp/5/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119210893
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 05. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119210893.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Martina Barana a JUDr. Andreja Radomského, v právnej veci žalobcu: Q. N., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom H. XX, XXX XX Mirkovce, zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom vo Svidníku, Sovietskych hrdinov 163/66, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., IČO: 35 792 752, so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., IČO: 47 233 516, so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 993,- eur s príslušenstvom a určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, o odvolaní žalobcu voči rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 29Csp/134/2019 - 62 zo dňa 4.11.2019 jednohlasne takto

rozhodol:

I. Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou podanou dňa 19.6.20109 voči žalovanému domáhal vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 993,- eur spolu s príslušenstvom a zároveň sa domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v časti 11 zmluvy a to konkrétne v bode 11.1 zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Žalobu odôvodnil tým, že v spotrebiteľskej zmluve o úvere absentujú obligatórne náležitosti predpokladané ust. § 9 ods. 2 písm. k) a § 9 ods. 2 písm. l). Z tohto dôvodu zmluva taktiež neobsahuje správny údaj o výške RPMN. Z týchto dôvodov vzniklo na strane žalovaného bezdôvodné obohatenie, ktoré predstavuje rozdiel medzi platbami žalobcu v sume 3.593,- eur a výškou úveru 2.600,- eur, rozdiel teda predstavuje žalovanú sumu 993,- eur. Zároveň zmluvná podmienka v bode 11.1 zmluvy spôsobuje materiálnu disproporciu v neprospech spotrebiteľa.

2. Okresný súd Prešov, ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd prvej inštancie“), rozhodol, cit.:

„I. Žalobu z a m i e t a .

II. P r i z n á v a žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.“

3. Súd prvej inštancie právne vec posúdil podľa ust. § 2 písm. g), § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z.

4. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v danom prípade sa nestotožňuje s tvrdením žalobcu, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje podstatnú náležitosť v zmysle ustanovenia § 9 ods. 2 písm. l) zák. č. 129/2010 Z.z. z dôvodu, že neobsahuje špecifikáciu, v akom rozsahu splátka úveru zahŕňa v sebe úhradu istiny, úrokov a iných poplatkov s poukazom na rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 9. 11. 2016 na vo veci C - 42/2015, zo záverov, ktorého vyplýva, že článok 10 ods. 2

písm. h) a i) smernice 2008/48/ES sa má vykladať v tom zmysle, že zmluva o úvere na dobu určitú ustanovujúca amortizáciu istiny po sebe nasledujúcimi splátkami, nemusí vo forme amortizačnej tabuľky spresňovať, aká časť každej splátky bude započítaná na vrátenie istiny. Zároveň nie je nevyhnutné, aby zmluva o úvere uvádzala splatnosť splátok spotrebiteľa s odkazom na konkrétny dátum, pokiaľ podmienky zmluvy umožňujú spotrebiteľovi bez ťažkostí a s istotou identifikovať dátumy týchto splátok. Uvedený záver vyplynul aj z rozhodnutí NS SR pod sp. zn. 3Cdo/146/2017, sp. zn. 4Cdo/211/2017, sp. zn. 3Cdo/56/2018, sp. zn. 4Cdo/187/2018, sp. zn. 4Cdo/65/2018, sp. zn. 5Cdo/132/2017, sp. zn. 2Cdo/235/2017 a sp. zn. 7Cdo/98/2017, zo záverov ktorých vyplýva, že nie je potrebné, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala číselné vyjadrenie toho, aká je konkrétna vnútorná skladba tej - ktorej anuitnej splátky. Z uznesenia NS SR z 24.1.2018 pod sp. zn. 6Cdo/29/2017 nesporne vyplýva, že za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutia súdov SR, vydané NS SR od 1.1.1993, ako aj rozhodnutia NS SR, v ktorých bol opakovane potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia NS SR názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali (R 71/2018 - Zbierka stanovísk a rozhodnutí NS SR 8/2018). Na základe uvedeného, preto súd prvej inštancie vyššie uvedený právny záver prijal v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou NS SR. Okrem iného priamo z článku 5 zmluvy vyplýva údaj o výške splátky v sume 91,65 EUR s jej rozlíšením na splátku istiny úveru v sume 63,10 EUR a splátky úroku 28,55 EUR. Priamo z čl. 5 zmluvy vyplýva, že poistenie schopnosti splácať úver je dobrovoľné a veriteľ uzatvorenie a vznik takéhoto poistenia nikdy nepožaduje ako podmienku pre uzavretie tejto zmluvy alebo pre získanie úveru, či pre uzatvorenie akéhokoľvek iného zmluvného vzťahu. Uvedená skutočnosť vyplýva aj z listiny predloženej žalovaným a to prihlášky do poistenia č. XXXXXXXX podpísanej žalobcom. Jej obsahom je vyhlásenie žalovaného ako poistníka, že prístupenie k poisteniu nie je podmienkou uzatvorenia a vykonávania zmluvy o spotrebiteľskom úvere medzi poistníkom ako veriteľom a poisteným ako dlžníkom a ani iného zmluvného vzťahu medzi nimi. Poistený nie je povinný prijať návrh poistenia zo strany poistníka, pričom vyhlasuje, že o tejto skutočnosti bol poistníkom jasne a zrozumiteľne informovaný a túto skutočnosť potvrdzuje svojim podpisom. Na základe vyššie uvedených skutočností preto možno konštatovať, že do celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom nemali byť započítané aj náklady za poistenie a z uvedeného dôvodu neboli splnené podmienky vyslovenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetného spotrebiteľského úveru v súlade s ust. § 11 ods. 1 zák. č. 129/2010 Z.z. a preto súd žalobu žalobcu v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia, ako nedôvodnú zamietol. Žalobca sa ďalej domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v bode 11.1 zmluvy z ktorej vyplýva, že v prípade omeškania dlžníka s úhradou mesačnej splátky úveru alebo úrokov alebo jej časti alebo s úhradou platby náhrady poistného veriteľovi, je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi zmluvnú pokutu vo výške 0,04 % dlžnej sumy za každý deň omeškania (14,16 % ročne). Ak sa z dôvodu omeškania dlžníka s úhradou mesačnej splátky úveru alebo úrokov alebo ich časti o viac ako 3 mesiace stali podľa článku 10 ods. 10. 1 písm. a) tejto zmluvy okamžite splatnými všetky záväzky dlžníka podľa tejto zmluvy, je dlžník povinný ďalej zaplatiť aj zmluvnú pokutu vo výške 0,04 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania zo zoštatnených záväzkov podľa odseku 10. 1 tejto zmluvy. Žiaden právny predpis vrátane zákonných ustanovení upravujúcich spotrebiteľské zmluvy súbežné uplatnenie nároku na úrok z omeškania a zmluvnú pokutu za porušenie zmluvného záväzku omeškaním splnenia peňažného záväzku nevyklučuje, nakoľko každé omeškanie splnenia peňažného dlhu, je zo zákona sankcionované úrokom z omeškania, (ustanovenia o možnosti dojednanja zmluvnej pokuty by v tejto súvislosti stratili zmysel). Zákon iba obmedzuje ich výšku ustanovením § 3a Nariadenia vlády číslo 87/1995 Z. z. zo znenia ktorého vyplýva, že v prípade, ak predmetom spotrebiteľskej zmluvy je poskytnutie peňažných prostriedkov spotrebiteľovi, sankcie za omeškanie nesmú spolu prevýšiť priemernú hodnotu RPMN naposledy zverejnenú podľa osobitného predpisu pred vznikom omeškania o viac ako 10 %-ných bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úroku z omeškania podľa tohto nariadenia vlády. Za sankcie sa považujú úroky z omeškania, zmluvné pokuty a akékoľvek iné plnenia za omeškanie spotrebiteľa so splácaním peňažných prostriedkov. Z uvedeného zákonného ustanovenia teda vyplýva, že celková hodnota sankcii nesmie prevýšiť 15 % ročne (3x ročný úrok z omeškania určený podľa § 3 NV č. 87/1995 Z.z. - 5 % ročne). Súčasne z bodu 11.3. zmluvy vyplýva, že zmluvná pokuta spolu s úrokom z omeškania nesmú prevýšiť priemernú hodnotu RPMN o viac ako 10 percentuálnych bodov ročne a súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úrokov omeškania podľa Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. Ak tieto sankcie za omeškanie dosiahnu výšku poskytnutých peňažných prostriedkov, následné sankcie za omeškanie dlžníka so splácaním peňažných prostriedkov nesmú prevýšiť úroky z omeškania podľa nariadenia vlády č.87/1995 Z.z.. Na základe uvedeného, teda možno záverom konštatovať, že celková

konštrukcia zmluvnej pokuty vrátane zákonného úroku z omeškania v bode 11.1, 11.2 a 11.3. zmluvy v plnom rozsahu korešponduje so zákonnou právnou úpravou ustanovenia § 3a Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. tak, aby nepresiahla najvyššiu prípustnú výšku sankcií za omeškanie dlžníka, a preto súd žalobu o neprijateľnosť zmluvnej pokuty ako nedôvodnú zamietol.

5. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na ust. § 255 ods. 1, ust. § 262 ods. 2 CSP s tým, že plne úspešnému žalovanému voči neúspešnému žalobcovi bol priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

6. Proti tomuto rozhodnutiu v zákonom stanovenej lehote podal včas odvolanie žalobca. V odvolaní uviedol, že čo sa týka predpísaných náležitostí zmluvy, absencia ktorých má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, tak vzhľadom na judikatúru Súdneho dvora EÚ netrvá na absencii rozčlenenia splátky. Naďalej však poukazuje na nedostatky RPMN a absencii všetkých predpokladov použitých na výpočet RFPMN. Žalovaný až v priebehu konania predložil listinu s rozpisom výpočtu RPMN, ktorá mu bola doručená dňa 3.8.2019. V zmluve je dohodnutá mesačná splátka vo výške 91,65 eura, ale vo výpočte je použitá splátka vo výške 116,96 eura. S tým súvisí aj rozdiel vo výške celkovej čiastky, ktorú spotrebiteľ v súvislosti so spotrebiteľským úverom zaplatí, keď vo výpočte je táto celková čiastka uvedená vo výške 4.912,32 eura, ale v zmluve je uvedená vo výške 3.849,30 eura. Pri tom istom úvere nemôže byť RPMN pri mesačnej splátke 91,65 eura rovnaká ako pri splátke 116,96 eura, a to 24,70 %. Mesačná splátka 116,96 eura obsahuje istinu, úrok a poisťné. Istina predstavuje 63,10 eura, úrok 28,55 eura a poisťné 25,31 eura. Pri takejto výške mesačnej splátky predstavuje reálne RPMN výšku 49,17 %. Súd prvej inštancie nezahodnotil skutočnosť, že poisťenie schopnosti splácať úver, ktoré ani samotný žalobca neuzatvoril s poisťovňou, ale uzatvoril ju žalovaný ako veriteľ, je súčasťou predformulovanej zmluvy, kde žalobca nemal žiadnu možnosť už naformulovaný text zmeniť alebo odmietnuť, ak chcel úver získať. Je evidentné, že žalobca sa pre poisťenie nerozhodol po uzatvorení úverovej zmluvy, ale že prijatie už vopred naformulovaného poisťenia bolo jednou z podmienok uzavretia predmetnej úverovej zmluvy. Žalobca ako spotrebiteľ nedostal žiadnu ponúkanú možnosť na zaškrtnutie, ktorá by obsahovala alternatívu umožňujúcu vyznačenie, že poisťenie nepožaduje. V tomto žalobca poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 19Co/30/2019 z 26.9.2019. Z týchto dôvodov naďalej žalobca trvá na svojom závere, že predmetný úver je bezúročný a bezpoplatkový, a preto mu vznikol nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia. Čo sa týka zamietnutia žaloby o určenie neprijateľnosti zmluvnej pokuty, poukázal žalobca na ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kde Občiansky zákonník definuje neprijateľnosť zmluvnej podmienky tým spôsobom, že táto je neprijateľnou v prípade, ak táto nebola individuálne dojednaná a spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Z rozhodovacej praxe súdov, vrátane Okresného súdu v Prešove vyplýva, že súdy určujú neprijateľnosť zmluvných podmienok nie preto, že ide o právne inštitúty, ktoré sú zákonom zakázané, ale sú neprijateľné preto, lebo sú neprijateľnými v zmysle ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Pritom o neprijateľnosti predmetnej zmluvnej podmienky, a to priamo vo vzťahu k žalovanému, poukázal žalobca na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8Co/149/2018 z 24.6.2019, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 14Csp/76/2017 z 29.6.2018. Obdobné zmluvné pokuty boli v hojnom počte určené za neprijateľné aj vo vzťahu k iným dodávateľom. Pre súdenú vec je rozhodujúce, aby existovalo hoci aj len jedno právoplatné rozhodnutie, ktoré určuje predmetnú zmluvnú podmienku za neprijateľnú, a teda absolútne neplatnú. Z uvedených dôvodov žalobca navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. K odvolaniu žalobcu sa žalovaný písomne nevyjadril.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“), v zmysle zásad uvedených v ust. § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie žalobcu preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konania mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasledujúce CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 380 CSP a contrario) s tým, že dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

9. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal

suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

10. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci síce dostatočne zistil skutkový stav, avšak na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a prejednanú vec aj nesprávne právne posúdil. Obe námietky žalobcu považuje odvolací súd za dôvodné.

11. K odvolacej námietke žalobcu týkajúcej sa poistenia úveru, odvolací súd konštatuje, že z vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva, že do celkových nákladov spotrebiteľa žalovaný nezahrnul aj náklady za poskytnutú doplnkovú službu v podobe poistenia schopnosti splácať úver. Takéto zmluvné dojednanie o doplnkovej službe bolo jednoznačne súčasťou formulárovej zmluvy bez uvedenia, či žalobca ako spotrebiteľ môže poskytnutie takejto doplnkovej služby prijať alebo odmietnuť. Súd prvej inštancie nesprávne vychádzal z predpokladu, že zmluvné dojednanie o uvedenej doplnkovej službe nebolo podmienkou poskytnutia spotrebiteľského úveru, a preto náklady, ktoré spotrebiteľovi vznikli s týmto poistením, nemali byť zahrnuté do celkových nákladov pre účely výpočtu RPMN. Odvolací súd uvádza, že žalovaný mal pri výpočte RPMN zohľadniť aj poistné plnenie a z tohto dôvodu možno konštatovať, že predmetná zmluva obsahuje nesprávny výpočet RPMN. Táto skutočnosť má zároveň za následok, že samotná zmluva trpí absenciou údajov o RPMN. Rovnako je potrebné konštatovať, že uvedenie nesprávneho údaje RPMN je klamaním spotrebiteľa a odvolací súd nevidí dôvod priznávať takejto praktike miernejšie dôsledky ako tie, ktoré predpokladá zákon pri neuvedení RPMN v samotnom ust. § 11 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z. Správne je preto potrebné konštatovať, že predmetný spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

12. K druhej odvolacej námietke žalobcu o neprimeranosti zmluvného dojednania v bode 11.1 upravujúceho zmluvnú pokutu, odvolací súd uvádza, že nepostačuje konštatovať dôvody tak, ako ich súd prvej inštancie uvádza v ods. 47 až 49, ale je potrebné posúdiť aj tú skutočnosť, či takáto zmluvná podmienka nespôsobuje nevyváženosť zmluvných strán, pričom v tomto odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/468/2017 zo dňa 10.4.2018. Skutočnosť, či táto zmluvná podmienka nespôsobuje nevyváženosť zmluvných strán, je potrebné posudzovať aj v kontexte, či dlžník nie je povinný platiť veriteľovi dvakrát, pričom súhrn takýchto sankcií pre spotrebiteľa nemožno vyhodnotiť ako neprimeraný v prvom rade a až v druhom rade, či tieto sankcie zároveň neprekračujú obmedzenie samotnej výšky sankcie tak, ako s ňou počíta ust. § 3a Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., keď tieto súčasne nesmú prevýšiť trojnásobok úroku z omeškania podľa tohto nariadenia vlády.

13. Vzhľadom k uvedenému odvolací súd napadnutý rozsudok podľa ust. § 389 ods. 1 písm. c) zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

14. V ďalšom konaní bude povinnosťou súdu prvej inštancie pri právnom závere odvolacieho súdu, že predmetný úver je potrebné posudzovať ako bezúročný a bez poplatkov, určiť a vypočítať výšku bezdôvodného obohatenia a zároveň bude úlohou súdu prvej inštancie nanovo posúdiť zmluvnú pokutu, avšak nie z pohľadu zákonnosti zmluvnej pokuty ako sankčného inštitútu, ale z pohľadu vyváženosti/ nevyváženosti zmluvnej pokuty v priamej naväznosti na jej výšku uvedenú v spotrebiteľskej zmluve. Odvolací súd zároveň konštatuje, že zmluvnú pokutu možno vyhlásiť za neprijateľnú zmluvnú podmienku iba vtedy, ak sa zmluvná pokuta nachádza priamo v spotrebiteľskej zmluve, čo pre danú vec platí.

15. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie v rozhodnutí vo veci samej v zmysle ust. § 396 ods. 3 v spojení s ust. § 262 ods. 1, 2 CSP.

16. Ak bolo rozhodnutie zrušené, a ak vec bola vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu a je povinný dôsledne rešpektovať inštruktívnu časť odôvodnenia odvolacieho súdu.

17. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).